Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (sedmi senat)

z dne 27. aprila 2023 *

„Predhodno odločanje – Obdavčenje – Davek na dodano vrednost (DDV) – Direktiva 2006/112/ES – Obdavčljive transakcije – Člen 2(1)(a) – Pojem ‚dobava blaga za plačilo‘ – Člen 9(1) – Ekonomska dejavnost – Člen 14(1) in (2)(a) – Dobava blaga – Neupravičena poraba električne energije – Načelo nevtralnosti DDV – Zaračunavanje odškodnine uporabniku, vključno s ceno porabljene električne energije – Regionalna ureditev države članice – Davčni zavezanec – Subjekt *sui generis*, ki so ga pooblastile občine – Pojem ‚oseba javnega prava‘ – Direktiva 2006/112/ES – Člen 13(1), tretji pododstavek, in Priloga – Načelna obdavčljivost distribucije električne energije – Pojem ‚obseg dejavnosti, ki je tako majhen, da bi bil zanemarljiv‘“

V zadevi C-677/21,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo vredegerecht te Antwerpen (mirovno sodišče v Antwerpnu, Belgija) z odločbo z dne 8. novembra 2021, ki je na Sodišče prispela 11. novembra 2021, v postopku

Fluvius Antwerpen

proti

MX,

SODIŠČE (sedmi senat),

v sestavi M. L. Arastey Sahún, predsednica senata, N. Wahl (poročevalec) in J. Passer, sodnika,

generalna pravobranilka: J. Kokott,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Fluvius Antwerpen C. Docclo, avocate, in T. Chellingsworth, D. Devroe in B. Gevers, advocaten,

– za belgijsko vlado P. Cottin, J.-C. Halleux in C. Pochet, agenti,

* Jezik postopka: nizozemščina.

– za Evropsko komisijo J. Jokubauskaitė in W. Roels, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 12. januarja 2023

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 2(1)(a) Direktive Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost (UL 2006, L 347, str. 1), kakor je bila spremenjena z Direktivo Sveta 2009/162/EU z dne 22. decembra 2009 (UL 2010, L 10, str. 14) (v nadaljevanju: Direktiva 2006/112), v povezavi s členom 14(1) in (2) te direktive ter člena 9(1) in člena 13(1) navedene direktive.

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med združenjem Fluvius Antwerpen (v nadaljevanju: Fluvius), operaterjem distribucijskega sistema električne energije, in osebo MX, uporabnikom električne energije, zaradi plačila računa za neupravičen odjem električne energije.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Člen 2 Direktive 2006/112 določa:

„1. Predmet [davka na dodano vrednost (DDV)] so naslednje transakcije:

(a) dobave blaga, ki jih davčni zavezanec, ki deluje kot tak, opravi na ozemlju države članice za plačilo;

[…]“

4 Člen 9(1) te direktive določa:

„‚Davčni zavezanec‘ je vsaka oseba, ki kjerkoli neodvisno opravlja kakršno koli ekonomsko dejavnost, ne glede na namen ali rezultat te dejavnosti.

‚Ekonomska dejavnost‘ je vsaka dejavnost proizvajalcev, trgovcev ali oseb, ki opravljajo storitve, vključno z rudarskimi in kmetijskimi dejavnostmi ter dejavnostmi samostojnih poklicev. Za ekonomsko dejavnost se šteje predvsem izkoriščanje premoženja v stvareh ali pravicah, ki je namenjeno trajnemu doseganju dohodka.“

5 Člen 13(1) navedene direktive določa:

„Državni, regionalni in lokalni organi ter druge osebe javnega prava se ne štejejo za davčne zavezance v zvezi z dejavnostmi ali transakcijami, ki jih opravljajo kot državni organi, tudi če pobirajo dajatve, pristojbine, prispevke ali plačila v zvezi s temi dejavnostmi ali transakcijami.

[…]

V vsakem primeru se osebe javnega prava štejejo za davčne zavezance v zvezi z dejavnostmi iz Priloge I, če obseg teh dejavnosti ni tako majhen, da bi bil zanemarljiv.“

6 Člen 14 te direktive določa:

„1. ‚Dobava blaga‘ pomeni prenos pravice do razpolaganja s premoženjem v stvareh kot lastnik.

2. Za dobavo blaga se poleg transakcije iz odstavka 1 štejejo naslednje transakcije:

(a) prenos lastninske pravice na premoženju proti plačilu odškodnine po nalogu ali ki ga je opravil državni organ ali je bil opravljen v njegovem imenu ali na podlagi zakona;

[…]“

7 Člen 15(1) Direktive 2006/112 določa:

„Za premoženje v stvareh se štejejo električna energija, plin, toplota ali energija za hlajenje in podobno.“

8 Priloga I k tej direktivi, naslovljena „Seznam dejavnosti iz tretjega pododstavka člena 13(1)“, vsebuje točko 2, ki se nanaša na „dobavo vode, plina, električne energije in pare“.

Belgijsko pravo

Zakonik o DDV

9 Člen 6, prvi in tretji odstavek, wet tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde (zakon o sprejetju zakonika o davku na dodano vrednost) z dne 3. julija 1969 (*Belgisch Staatsblad*, 17. julij 1969, str. 7046) v različici, ki se uporablja za dejansko stanje v postopku v glavni stvari (v nadaljevanju: zakonik o DDV), določa:

„Država, skupnosti in regije Belgije, province, aglomeracije, občine in osebe javnega prava se ne štejejo za davčne zavezance v zvezi z dejavnostmi ali transakcijami, ki jih opravljajo državni organi, tudi če pobirajo dajatve, pristojbine, prispevke ali plačila v zvezi s temi dejavnostmi ali transakcijami.

[…]

Vsekakor so zavezanci za [DDV] v zvezi z naslednjimi dejavnostmi ali transakcijami, če obseg teh dejavnosti ali transakcij ni tako majhen, da bi bil zanemarljiv:

[…]

2. dobava in distribucija vode, plina, električne energije in pare;

[…]“

10 Člen 9, prvi in drugi odstavek, zakonika o DDV določa:

„V smislu [zakonika o DDV] blago pomeni premoženje v stvareh.

Za premoženje v stvareh se štejejo:

1. električna energija, plin, toplota ali energija za hlajenje;

[…]“

11 Člen 10(1) in (2) zakonika o DDV določa:

„1. Dobava blaga pomeni prenos pravice do razpolaganja s premoženjem v stvareh kot lastnik.

To vključuje med drugim dajanje blaga na razpolago pridobitelju ali prevzemniku pri izvajanju pogodbe z učinkom prenosa ali pogodbe z deklarativnim učinkom.

2. Za dobavo blaga se šteje tudi:

(a) prenos lastninske pravice na premoženju proti plačilu odškodnine po nalogu državnega organa ali v njegovem imenu in, splošneje, na podlagi zakona, dekreta, uredbe, odloka ali upravnega predpisa;

[…]“

Dekret o energetski politiki

12 Decreet houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid (dekret o splošnih določbah na področju […] energetske politike), ki ga je sprejela flamska vlada dne 8. maja 2009 (*Belgisch Staatsblad*, 7. julij 2009, str. 46192), kakor je bil spremenjen z decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft het voorkomen, detecteren, vaststellen en bestraffen van energiefraude (dekret o spremembi dekreta o energetski politiki z dne 8. maja 2009 v zvezi s preprečevanjem, odkrivanjem, ugotavljanjem in sankcioniranjem goljufij v zvezi z energijo) z dne 24. februarja 2017 (*Belgisch Staatsblad*, 22. marec 2017, str. 38694) (v nadaljevanju: dekret o energetski politiki), vsebuje člen 1.1.3, ki določa:

„[…]

40/1 goljufije v zvezi z energijo: kakršno koli aktivno ali pasivno protipravno ravnanje, ki prinaša neupravičeno korist. Za goljufije v zvezi z energijo se štejejo:

(a) izvajanje dejavnosti na distribucijskem ali lokalnem prenosnem sistemu električne energije brez dovoljenja;

(b) nedovoljeno spreminjanje priključka ali merilne naprave;

(c) neizpolnjevanje obveznosti poročanja, ki izhajajo iz uporabe tega dekreta, njegovih izvedbenih odlokov, pravilnika o priključitvi, pogodbe o priključitvi ali tehničnega predpisa;

[…]“

13 V skladu s členom 4.1.1 dekreta o energetski politiki Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (flamski regulatorni organ za električno energijo in plin, v nadaljevanju: VREG), ki je zunanja avtonomna agencija javnega prava, za geografsko razmejeno območje določi pravno osebo, odgovorno za upravljanje distribucijskega sistema električne energije ali zemeljskega plina na tem območju.

14 Člen 5.1.2 dekreta o energetski politiki določa:

„[…]

Stroške, ki jih ima operater omrežja zaradi odprave goljufije v zvezi z energijo iz člena 1.1.3, točka (40)(1)(a), (b), (c), (d) in (g), stroške odklopa […], ureditve priklopa ali merilne naprave, ponovnega priklopa, stroške, povezane z neupravičeno pridobljeno korist, ter obresti nosi zadevni uporabnik omrežja.

[…]“

Odlok o energetski politiki

15 Besluit van de Vlaamse Regering houdende algemene bepalingen over het energiebeleid (odlok flamske vlade o splošnih določbah na področju […] energetske politike) z dne 19. novembra 2010 (*Belgisch Staatsblad*, 8. december 2010, str. 74551), kakor je bil spremenjen z besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft het voorkomen, detecteren, vaststellen en bestraffen van energiefraude (odlok flamske vlade o spremembi odloka o energetski politiki z dne 19. novembra 2010 v zvezi s preprečevanjem, odkrivanjem, ugotavljanjem in sankcioniranjem goljufij v zvezi z energijo) z dne 26. januarja 2018 (*Belgisch Staatsblad*, 30. marec 2018, str. 31178) (v nadaljevanju: odlok o energetski politiki), vsebuje člen 4.1.2, ki določa:

„(1) Neupravičeno pridobljeno korist iz členov 5.1.2 in 5.1.3 [dekreta o energetski politiki] se, odvisno od primera, izračuna kot zmnožek enega ali več od naslednjih elementov:

1. pavšalne cene;

2. ocenjenega obsega porabe, pretoka ali proizvodnje;

3. trajanje goljufij v zvezi z energijo.

Izračun iz prvega odstavka se vedno indeksira na podlagi indeksa cen življenjskih potrebščin. To se izvede tako, da se izračunana neupravičeno pridobljena korist pomnoži z razmerjem med indeksom cen življenjskih potrebščin na dan 1. januarja leta, v katerem je bila ugotovljena goljufija v zvezi z energijo, in indeksom cen življenjskih potrebščin na dan 1. januarja leta, v katerem je prišlo do goljufij v zvezi z energijo.

Neupravičeno pridobljena korist se lahko nanaša na eno ali več naslednjih točk:

1. preprečeni stroški v primeru zlorabe distribucijskega ali lokalnega prenosnega sistema električne energije;

2. preprečeni stroški za uporabo distribucijskega ali lokalnega prenosnega sistema električne energije;

3. preprečeni stroški za priključitev na distribucijsko omrežje ali spremembo priključka;

4. preprečeni stroški za dobavo energije;

[…]

(2) V primeru iz odstavka 1, pododstavek 3, točke 1, 2 in 3, izračun temelji na tarifah za priključitev na distribucijski ali lokalni prenosni sistem električne energije ali za uporabo distribucijskega ali lokalnega prenosnega sistema električne energije, ki so določene v skladu z veljavno tarifno metodologijo, vključno z davki, dajatvami in DDV.

Izračun iz prvega pododstavka temelji na celotnem trajanju goljufij v zvezi z energijo, pri čemer se trenutek začetka določi na podlagi objektivnih elementov, ki jih ugotovi operater omrežja.

(3) V primeru iz odstavka 1, pododstavek 3, točka 4, se količina dobavljene energije oceni v skladu z metodo ocenjevanja, določeno v tehničnih predpisih.

[…]

Cena, ki se uporabi za izračun neupravičeno porabljene električne energije ali zemeljskega plina, je cena električne energije ali zemeljskega plina v primeru goljufije, kot jo je odobril pristojni regulativni organ in je določena v skladu s členom 20(1) zakona z dne 29. aprila 1999 o organizaciji trga z električno energijo ali v skladu s členom 15/10(1) zakona z dne 12. aprila 1965 o prenosu plinastih in drugih proizvodov po cevovodu, vključno z davki, dajatvami in DDV.

[…]“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

16 Dobava energije gospodinjskim odjemalcem je v regiji Flandrija (Belgija) urejena z dekretom o energetski politiki, ki ga dopolnjuje in izvaja odlok o energetski politiki.

17 VREG je na podlagi člena 4.1.1 dekreta o energetski politiki združenje Fluvius imenoval za pravno osebo, odgovorno za upravljanje distribucijskega sistema električne energije ali zemeljskega plina na ozemlju vseh občin te regije.

18 Združenje Fluvius je struktura medobčinskega sodelovanja, ustanovljena v obliki združenja, v katero je včlanjenih 38 flamskih občin. Združenje Fluvius je v členu 2 statuta opredeljeno kot pravna oseba javnega prava s statusom *sui generis*.

19 Nekatere občine, ki so članice združenja Fluvius, so temu združenju zaupale izvajanje ene ali več svojih pristojnosti, ki spadajo na eno ali več področij dejavnosti, v obravnavani zadevi na distribucijo energije. Upravni odbor združenja Fluvius sestavljajo občinski svetniki in pomočniki župana občin, ki so člani tega združenja. Združenje Fluvius je kot operater distribucijskega sistema med drugim odgovorno za prenos električne energije do posamične napeljave in za namestitev, zagon in odčitavanje števcev.

20 Fizična oseba MX je v obdobju od 7. maja 2017 do 7. avgusta 2019 neupravičeno porabljala električno energijo.

21 Potem ko je združenje Fluvius to neupravičeno porabo ugotovilo, je na podlagi primerjave številk števca na kraju te porabe na začetku in ob koncu tega obdobja izdalo račun v višini 813,41 EUR, od tega 131,45 EUR DDV, ta znesek pa je bil povečan za zamudne in sodne obresti. Oseba MX tega računa ni plačala.

22 Združenje Fluvius je zato 22. junija 2021 pri vredegerecht te Antwerpen (mirovno sodišče v Antwerpnu, Belgija), ki je predložitveno sodišče, proti osebi MX vložilo tožbo za plačilo navedenega računa. Navedeno sodišče je s predložitveno odločbo osebi MX naložilo, naj združenju Fluvius povrne stroške „neupravičenega odjema energije“. Vendar v okoliščinah, kakršne so te v zadevi, o kateri odloča, navedeno sodišče dvomi o obveznosti obračuna DDV.

23 V zvezi s tem navedeno sodišče opozarja, da pred 1. majem 2018 ni bilo predpisa, s katerim bi bilo izrecno urejeno vprašanje, ali se od odškodnine, ki jo dolguje tisti, ki neupravičeno odjema energijo, obračuna DDV. Od tega datuma naj bi se ta pravna praznina zapolnila z določbami člena 1.1.3, točka (40)(1), v povezavi s členom 5.1.2 dekreta o energetski politiki in členom 4.1.2 odloka o energetski politiki, saj bi bilo odjem električne energije iz omrežja, ne da bi bila sklenjena komercialna pogodba in ne da bi bilo to sporočeno operaterju distribucijskega omrežja, mogoče šteti za aktivno oziroma pasivno protipravno dejanje, ki prinaša neupravičeno korist v smislu člena 1.1.3, točka 40(1) dekreta o energetski politiki. Poleg tega naj bi člen 4.1.2(3) odloka o energetski politiki določal podrobna pravila, v skladu s katerimi se določi odškodnina za neupravičeno pridobljeno korist in da ta odškodnina vključuje davke, dajatve in DDV.

24 Vendar se predložitveno sodišče sprašuje o združljivosti teh določb z več členi Direktive 2006/112.

25 V teh okoliščinah je vredegerecht te Antwerpen (mirovno sodišče v Antwerpnu) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali je treba člen 2(1)(a) v povezavi s členom 14(1) Direktive [2006/112] razlagati tako, da neupravičeni odjem energije pomeni dobavo blaga, in sicer prenos pravice do razpolaganja s premoženjem v stvareh kot lastnik?

2. Če je odgovor nikalen, ali je treba člen 14(2)(a) Direktive [2006/112] razlagati tako, da neupravičeni odjem energije pomeni dobavo blaga, in sicer prenos lastninske pravice na premoženju proti plačilu odškodnine po nalogu ali ki ga je opravil državni organ ali je bil opravljen v njegovem imenu ali na podlagi zakona?

3. Ali je treba člen 9(1) Direktive [2006/112/ES] razlagati tako, da je treba [združenje Fluvius] – če je upravičeno do odškodnine za neupravičeni odjem energije – šteti za davčnega zavezanca, ker je neupravičeni odjem posledica „ekonomske dejavnosti“ [združenja Fluvius], in sicer izkoriščanja premoženja v stvareh, namenjenega trajnemu doseganju dohodka?

4. Če je treba člen 9(1) Direktive [2006/112] razlagati tako, da gre pri neupravičenem odjemu energije za ekonomsko dejavnost, ali je treba člen 13(1), prvi pododstavek, Direktive [2006/112] razlagati tako, da je [združenje Fluvius] državni organ, in če je odgovor pritrdilen, ali je treba člen 13(1), tretji pododstavek, razlagati tako, da je neupravičeni odjem energije posledica dejavnosti [združenja Fluvius], katere obseg ni tako majhen, da bi bil zanemarljiv?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo in drugo vprašanje za predhodno odločanje

26 Predložitveno sodišče s prvim in drugim vprašanjem za predhodno odločanje, ki ju je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 2(1)(a) Direktive 2006/112 v povezavi s členom 14(1) ali členom 14(2)(a) te direktive razlagati tako, da dobava električne energije, ki jo opravi operater distribucijskega sistema, čeprav nehote, in je posledica protipravnega ravnanja tretje osebe, pomeni dobavo blaga v smislu ene izmed zadnjenavedenih dveh določb.

27 Najprej je treba opozoriti, da člen 2(1)(a) Direktive 2006/112, ki se nanaša na obdavčljive transakcije, določa, da so predmet DDV med drugim dobave blaga, ki jih davčni zavezanec, ki deluje kot tak, opravi na ozemlju države članice za plačilo.

28 V zvezi z dejavnostjo iz postopka v glavni stvari, in sicer dobavo električne energije, čeprav je nehotna in posledica protipravnega ravnanja tretje osebe, je treba najprej po eni strani navesti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso načelo davčne nevtralnosti v zvezi z obračunavanjem DDV nasprotuje splošnemu razlikovanju med nedopustnimi in dopustnimi transakcijami (sodba z dne 10. novembra 2011, The Rank Group, C-259/10 in C-260/10, EU:C:2011:719, točka 45 in navedena sodna praksa), saj je namen sistema DDV obremeniti končnega potrošnika blaga ali storitev (sodba z dne 1. julija 2021, Tribunal Económico Administrativo Regional de Galicia, C-521/19, EU:C:2021:527, točka 31 in navedena sodna praksa), če je bilo to blago dobavljeno ali te storitve opravljene v okviru obdavčljivih transakcij v skladu z Direktivo 2006/112.

29 Po drugi strani je treba, glede na to, da člen 15(1) te direktive električno energijo enači s premoženjem v stvareh, pojasniti, da mora biti dobava takega blaga v smislu člena 2(1)(a) navedene direktive opravljena „za plačilo“, kar pomeni, da obstaja neposredna zveza med dobavo blaga in plačilom, ki ga je davčni zavezanec dejansko prejel. Taka neposredna zveza je podana, če med izvajalcem dobave blaga in njegovim prejemnikom obstaja pravno razmerje, v okviru katerega se izmenjajo vzajemne dajatve oziroma storitve, pri čemer plačilo, ki ga prejme izvajalec transakcije, pomeni dejansko protivrednost dobave, opravljene za navedenega prejemnika (glej v tem smislu sodbo z dne 15. aprila 2021, Administration de l’Enregistrement, des Domaines et de la TVA, C-846/19, EU:C:2021:277, točka 36).

30 V obravnavani zadevi neposredna zveza med neupravičeno porabljeno električno energijo in zneskom, ki ga je v zameno zahtevalo združenje Fluvius, jasno izhaja iz elementov, ki jih je predložilo predložitveno sodišče, saj je oseba MX na svojem naslovu prebivališča odjemala električno energijo, združenje Fluvius pa je tako odvzeto količino lahko določilo tako, da je z odčitavanjem števca na tem naslovu pripravilo obračun porabe, opravljene med 7. majem 2017 in 7. avgustom 2019. Znesek, ki ustreza stroškom neupravičeno porabljene električne energije, je bil tako vključen v znesek, ki se zahteva od osebe MX.

31 Poleg tega je treba merilo obstoja pravnega razmerja, v okviru katerega poteka dobava blaga in plačilo zanj, razlagati ob upoštevanju sodne prakse, navedene v točki 28 te sodbe, in ob upoštevanju vseh okoliščin posameznega primera, tako da načelo davčne nevtralnosti ni kršeno. V tem okviru je treba to merilo razlagati široko.

32 Poleg tega so, kot poudarja združenje Fluvius, po eni strani, tudi če do dobave električne energije pride brez sklenitve pogodbe, razmerja med prikritim odjemalcem in operaterjem distribucijskega sistema električne energije urejena s pravilnikom o priključitvi, ki se uporablja za dejansko stanje

v postopku v glavni stvari ter opredeljuje pojem „neupravičen odjem“ in določa, da operater distribucijskega sistema porabo, ki iz tega izhaja, zaračuna osebi, ki je ta odjem opravila. Po drugi strani, kot je bilo navedeno v točki 23 te sodbe, tako dekret o energetski politiki kot odlok o energetski politiki urejata primer odjema električne energije brez sklenitve komercialne pogodbe in brez predhodnega obvestila operaterja distribucijskega sistema ter določata podrobna pravila za določitev odškodnine, ki pomeni korist, ki jo je ta potrošnik neupravičeno pridobil.

33 Tako dobava blaga s takimi značilnostmi, kar mora preveriti predložitveno sodišče, ustreza dobavi blaga, opravljeni za plačilo, v smislu člena 2(1)(a) Direktive 2006/112.

34 Ugotoviti je treba še, ali je tako dobavo blaga mogoče opredeliti kot prenos pravice do razpolaganja s premoženjem v stvareh v smislu člena 14(1) te direktive ali pa gre za prenos lastninske pravice na premoženju proti plačilu odškodnine po nalogu ali ki ga je opravil državni organ ali je bil opravljen v njegovem imenu ali na podlagi zakona v skladu s členom 14(2)(a) navedene direktive.

35 V zvezi s tem je treba opozoriti, da se člen 14(1) Direktive 2006/112 ne nanaša na prenos lastninske pravice v oblikah, določenih z nacionalnim pravom, ki se uporablja, ampak na vsak prenos premoženja v stvareh, ki ga opravi ena stranka, ki drugo stranko pooblasti, da s tem premoženjem dejansko razpolaga, kot da bi bila njegov lastnik (sodba z dne 25. februarja 2021, Gmina Wrocław (Preoblikovanje pravice do uporabe), C-604/19, EU:C:2021:132, točka 52 in navedena sodna praksa).

36 Ta pojem je objektiven in se uporablja neodvisno od ciljev in rezultatov zadevnih transakcij (sodba z dne 15. maja 2019, Vega International Car Transport and Logistic, C-235/18, EU:C:2019:412, točka 28).

37 V obravnavani zadevi je iz predložitvene odločbe razvidno, da je združenje Fluvius v obdobju od 7. maja 2017 do 7. avgusta 2019, torej več kot dve leti, osebo MX oskrbovalo z električno energijo. Zato je združenje Fluvius nujno domnevalo, da dobavlja odjemalcu, hkrati pa je oseba MX ravnala kot tak odjemalec v razmerju do združenja Fluvius in „kot lastnik“, kar pomeni, da je porabila električno energijo, ki jo je dobavilo združenje Fluvius. Kot je pravilno navedla belgijska vlada, je lastnost električne energije taka, da se odjem iz distribucijskega omrežja ujema s porabo blaga in da ta poraba ne ustreza le uporabi tega blaga, ampak tudi njegovemu prenosu. Prenos pa je končna lastnost lastninske pravice. Dobavo blaga v okoliščinah, kakršne so te v postopku v glavni stvari, je torej treba obravnavati kot prenos pravice do razpolaganja s premoženjem v stvareh v smislu člena 14(1) Direktive 2006/112.

38 Ker iz besedila in sistematike člena 14 te direktive izhaja, da je odstavek 2 tega člena glede na splošno opredelitev iz odstavka 1 tega člena *lex specialis*, katerega pogoji za uporabo so neodvisni od pogojev iz navedenega odstavka 1 (sodba z dne 25. februarja 2021, Gmina Wrocław (Preoblikovanje pravice uporabe), C-604/19, EU:C:2021:132, točka 55 in navedena sodna praksa), ugotovitev iz prejšnje točke te sodbe izključuje uporabo člena 14(2)(a) navedene direktive v postopku v glavni stvari.

39 Glede na navedeno je treba na prvo in drugo vprašanje za predhodno odločanje odgovoriti, da je treba člen 2(1)(a) Direktive 2006/112 v povezavi s členom 14(1) te direktive razlagati tako, da dobava električne energije, ki jo opravi operater distribucijskega sistema, čeprav nehote, in je posledica protipravnega ravnanja tretje osebe, pomeni dobavo blaga, opravljeno za plačilo, s katero se prenese pravica do razpolaganja s premoženjem v stvareh.

Tretje in četrto vprašanje za predhodno odločanje

40 Predložitveno sodišče s tretjim in četrtim vprašanjem za predhodno odločanje, ki ju je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 9(1) Direktive 2006/112 razlagati tako, da dobava električne energije, ki jo opravi operater distribucijskega sistema, čeprav nehote, in je posledica protipravnega ravnanja tretje osebe, pomeni ekonomsko dejavnost, in če je tako, ali, prvič, operater, ki opravlja tako dejavnost, kot združenje Fluvius, torej deluje kot državni organ v smislu člena 13(1) te direktive, in drugič, če je odgovor pritrdilen, ali je treba to določbo razlagati tako, da tak odjem ustreza dejavnosti navedenega operaterja, katere obseg ni tako majhen, da bi bil zanemarljiv.

41 Poudariti je treba, da analiza besedila člena 9(1) Direktive 2006/112 po eni strani pokaže, da je poudarjen obseg področja uporabe pojma „ekonomska dejavnost“, in po drugi strani, da je pojasnjena njegova objektivnost, tako da se dejavnost obravnava kot taka, ne glede na njen namen ali rezultat (glej v tem smislu sodbo z dne 25. februarja 2021, Gmina Wrocław (Preoblikovanje pravice do uporabe), C-604/19, EU:C:2021:132, točka 69 in navedena sodna praksa).

42 Dejavnost je tako na splošno opredeljena kot ekonomska, če je trajna in opravljena za plačilo, ki ga prejme tisti, ki je opravil transakcijo (sodba z dne 15. aprila 2021, Administration de l’Enregistrement, des Domaines et de la TVA, C-846/19, EU:C:2021:277, točka 47 in navedena sodna praksa).

43 V obravnavani zadevi predložitveno sodišče Sodišča ne sprašuje o opredelitvi dejavnosti operaterja, ki – tako kot združenje Fluvius – deluje kot operater distribucijskega sistema, katerega dejavnost očitno izpolnjuje merila, navedena v prejšnji točki te sodbe, kar je poleg tega potrjeno s samim besedilom člena 13(1), tretji pododstavek, Direktive 2006/112 v povezavi s Prilogo I k tej direktivi, ki določa, da se dobava električne energije načeloma obdavči z DDV, tudi če jo opravlja oseba javnega prava, ki deluje kot državni organ. Predložitveno sodišče s tem, da izpostavlja merilo volje operaterja, da trajno dosega dohodek, Sodišče opozarja na to, da po eni strani operater protipravnega odjema električne energije, ki ga je v obravnavani zadevi opravila oseba MX, ni hotel opraviti in da je na drugi strani ta odjem izoliran.

44 Kot izhaja iz sodne prakse Sodišča, je treba za ugotovitev, ali določena transakcija spada v okvir ekonomske dejavnosti, preučiti vse okoliščine, v katerih se izvede (glej v tem smislu sodbo z dne 15. aprila 2021, Administration de l’Enregistrement, des Domaines et de la TVA, C-846/19, EU:C:2021:277, točka 48 in navedena sodna praksa).

45 V zvezi s tem je iz spisa, ki je na voljo Sodišču, razvidno, prvič, da mora združenje Fluvius v okviru pristojnosti občin, ki sodelujejo v strukturi medobčinskega sodelovanja, ki jo to združenje predstavlja, oskrbovati vse osebe, ki nimajo več pogodbe s trgovcem in ki so se predhodno prijavile pri organizaciji, kot je združenje Fluvius. Zato lahko zadnjenavedeni, če se to izkaže za potrebno, neposredno opravlja vlogo dobavitelja električne energije, tako da taka dejavnost ni postranska in poleg tega še zdaleč ni tuja njegovi dejavnosti operaterja distribucijskega sistema električne energije, zato je ni mogoče izločiti iz njegovih nalog, ki se štejejo kot celota.

46 Drugič, tako regija Flandrija s členom 1.1.3, točka 40(1), in členom 5.1.2 dekreta o energetski politiki ter členom 4.1.2 odloka o energetski politiki kot samo združenje Fluvius s pravilnikom o priključitvi, ki se uporablja za zadevno dejansko stanje, sta določila primer neupravičenega

odjema energije, med drugim električne energije, ter uredila upravne in finančne posledice, ki iz tega izhajajo, kar izključuje, da bi se ta pojav štel za enkraten in izoliran, saj se je izkazal za dovolj prisotnega in ponavljajočega, da upravičuje normativno ukrepanje.

47 Tretjič, tveganje izgub zaradi tatvine – v obravnavani zadevi tveganje, da bo treba kriti stroške za količino električne energije, ki je bila izgubljena, ker je tretja oseba to energijo neupravičeno odjemala – pomeni poslovno tveganje, ki je značilno za ekonomsko dejavnost, v obravnavani zadevi za dejavnost operaterja sistema za distribucijo električne energije.

48 Zato je treba ugotoviti – pri čemer mora predložitveno sodišče preveriti zgoraj navedena dejstva – da je treba člen 9(1) Direktive 2006/112 razlagati tako, da dobava električne energije, ki jo opravi operater distribucijskega sistema, čeprav nehote, in je posledica protipravnega ravnanja tretje osebe, pomeni ekonomsko dejavnost tega operaterja, če izraža tveganje, ki je neločljivo povezano z njegovo dejavnostjo operaterja distribucijskega sistema električne energije.

49 Tudi če se po eni strani prizna, da je združenje Fluvius oseba javnega prava v smislu člena 13(1) Direktive 2006/112, in po drugi strani, da je pri dobavi električne energije osebi MX to združenje delovalo kot državni organ, bi morala biti ta dobava blaga načeloma obdavčena z DDV (glej točko 43 te sodbe), razen če ni mogoče obsega dejavnosti združenja Fluvius v zvezi s tem šteti za tako majhnega, da bi bil zanemarljiv.

50 Ob upoštevanju presoje, ki jo mora opraviti predložitveno sodišče, saj je le nacionalno sodišče pristojno za razlago prava zadevne države članice, je treba navesti, da statut združenja Fluvius opredeljuje to združenje kot pravno osebo javnega prava s statusom *sui generis*, kar v svojem stališču potrjuje tudi belgijska vlada. Poleg tega, kot je bilo navedeno v točki 19 te sodbe, združenje Fluvius kot strukturo medobčinskega sodelovanja upravljajo izvoljeni predstavniki občin, ki so del tega sodelovanja, naloge tega združenja pa so naloge, ki jih te občine izvajajo skupaj. Tako se glede na te elemente iz spisa, ne glede na poimenovanje „združenje, odgovorno za naloge“ (*Opdrachthoudende vereniging*), zdi, da organizacija, kot je združenje Fluvius, ustreza opredelitvi osebe javnega prava v smislu člena 13(1) Direktive 2006/112.

51 Poleg tega se zdi, da obveznost združenja Fluvius, navedena v točki 45 te sodbe, ustreza obveznosti javnih storitev, ker je namen te obveznosti preprečiti, da bi bile osebe, ki nimajo komercialne pogodbe z dobaviteljem energije, na primer zaradi ekonomske negotovosti, prikrajšane za oskrbo z električno energijo.

52 Zato je treba ugotoviti, kaj pomeni obseg storitev, ki je tako majhen, da bi bil zanemarljiv, v smislu člena 13(1), tretji pododstavek, Direktive 2006/112 in ali lahko dobava električne energije, ki jo opravi operater distribucijskega sistema električne energije, v okviru neupravičenega odjema električne energije spada na to področje.

53 Zakonodajalec Evropske unije se je želel s tem, da je v tej določbi določil, da se dejavnosti, naštete v Prilogi I k tej direktivi, kot je dobava električne energije, vsekakor obdavčijo z DDV, razen če ni obseg teh dejavnosti tako majhen, da bi bil zanemarljiv, čeprav jih opravlja oseba javnega prava, ki deluje kot državni organ, izogniti nastanku nekaterih oblik izkrivljanja konkurence (glej v tem smislu sodbo z dne 16. julija 2009, Komisija/Irska, C-554/07, EU:C:2009:464, točki 72 in 73 ter navedena sodna praksa).

54 Iz tega izhaja, da pojem „obseg dejavnosti, ki je tako majhen, da bi bil zanemarljiv“, pomeni odstopanje od splošnega pravila obdavčitve vsake ekonomske dejavnosti z DDV. Zato je treba ta pojem razlagati ozko (glej v tem smislu sodbo z dne 25. februarja 2021, Gmina Wrocław (Preoblikovanje pravice do uporabe), C-604/19, EU:C:2021:132, točka 77 in navedena sodna praksa).

55 Torej, samo če je dejavnost, navedena v Prilogi I k Direktivi 2006/112, ki jo opravlja oseba javnega prava, ki deluje kot državni organ, prostorsko ali časovno tako majhnega obsega in ima zato tako majhen ekonomski vpliv, da bi bilo izkrivljanje konkurence, ki bi lahko zaradi tega nastalo, če ne nično, pa vsaj zanemarljivo, ta dejavnost ni predmet DDV.

56 Glede na preudarke, navedene v točkah 45 in 46 te sodbe, je očitno, da to ne velja za dobavo električne energije, ki jo opravi operater distribucijskega sistema, kot je združenje Fluvius, tudi v okviru neupravičenega odjema električne energije, saj sta tako regija Flandrija kot združenje Fluvius opredelila upravne in finančne posledice neupravičenih odjemov, kar kaže na njihovo pomembnost. Zato dobava električne energije, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, ne spada v okvir obsega dejavnosti, ki je tako majhen, da bi bil zanemarljiv, in mora biti torej predmet DDV.

57 Glede na navedeno je treba na tretje in četrto vprašanje za predhodno odločanje odgovoriti, da je treba člen 9(1) Direktive 2006/112 razlagati tako, da dobava električne energije, ki jo opravi operater distribucijskega sistema, čeprav nehote, in je posledica protipravnega ravnanja tretje osebe, pomeni ekonomsko dejavnost, ki jo opravlja ta operater, če izraža tveganje, ki je neločljivo povezano z njegovo dejavnostjo operaterja distribucijskega sistema električne energije. Ob predpostavki, da to ekonomsko dejavnost opravlja oseba javnega prava, ki deluje kot državni organ, je tak obseg dejavnosti, navedene v Prilogi I k tej direktivi, mogoče šteti za tako majhen, da bi bil zanemarljiv, v smislu člena 13(1), tretji pododstavek, navedene direktive le, če je ta dejavnost prostorsko ali časovno tako majhnega obsega in ima zato tako majhen ekonomski vpliv, da bi bilo izkrivljanje konkurence, ki bi lahko zaradi tega nastalo, če ne nično, pa vsaj zanemarljivo.

Stroški

58 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (sedmi senat) razsodilo:

1. Člen 2(1)(a) Direktive Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost, kakor je bila spremenjena z Direktivo Sveta 2009/162/EU z dne 22. decembra 2009, v povezavi s členom 14(1) te direktive

je treba razlagati tako, da

dobava električne energije, ki jo opravi operater distribucijskega sistema, čeprav nehote, in je posledica protipravnega ravnanja tretje osebe, pomeni dobavo blaga, opravljeno za plačilo, s katero se prenese pravica do razpolaganja s premoženjem v stvareh.

2. Člen 9(1) Direktive 2006/112, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2009/162,

je treba razlagati tako, da

dobava električne energije, ki jo opravi operater distribucijskega sistema, čeprav nehote, in je posledica protipravnega ravnanja tretje osebe, pomeni ekonomsko dejavnost, ki jo opravlja ta operater, če izraža tveganje, ki je neločljivo povezano z njegovo dejavnostjo operaterja distribucijskega sistema električne energije. Ob predpostavki, da to ekonomsko dejavnost opravlja oseba javnega prava, ki deluje kot državni organ, je tak obseg dejavnosti, navedene v Prilogi I k tej direktivi, mogoče šteti za tako majhen, da bi bil zanemarljiv, v smislu člena 13(1), tretji pododstavek, navedene direktive le, če je ta dejavnost prostorsko ali časovno tako majhnega obsega in ima zato tako majhen ekonomski vpliv, da bi bilo izkrivljanje konkurence, ki bi lahko zaradi tega nastalo, če ne nično, pa vsaj zanemarljivo.

Podpisi